

Список використаних джерел:

1. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. – Мелітополь, 2021. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/188151/mod_resource/content/1/Посібник%200АГД%20Грицаєнко%202021.pdf
2. Аналіз господарської діяльності. Лекція 1. Платформа Moodle ЗНУ. URL: https://www.google.com/search?q=https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/697500/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F%25201%2520%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf
3. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства. – Київ: Знання.
4. Кіндрацька Г. І., Загородній А. Г. Аналіз господарської діяльності. – Львів: Львівська політехніка.
5. Парасій-Вергуненко І. М. Економічний аналіз. – Київ: КНЕУ.

Вікторія БЕЗСОНОВА, студентка

Відокремлений структурний підрозділ

«Бобринецький аграрний фаховий коледж ім. В. Порика
Білоцерківського національного аграрного університету»

Науковий керівник – викладач Давигора Т.А.

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЕКСПОРТУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Аграрний сектор традиційно є одним із ключових елементів економіки України, формуючи значну частину експорту та забезпечуючи стабільні валютні надходження [1]. У період 2022–2026 років його роль ще більше зростає через загальну економічну нестабільність, спричинену воєнними діями, руйнуванням інфраструктури та порушенням логістичних ланцюгів [3]. Саме в таких умовах питання диверсифікації експорту аграрної продукції набуває стратегічного значення, адже дозволяє зменшити ризики та забезпечити більш стійкий розвиток галузі.

На сучасному етапі структура аграрного експорту України характеризується переважанням сировинної продукції. Основу становлять зернові культури, зокрема пшениця та кукурудза, а також соняшникова олія [2]. Така модель експорту, хоча й забезпечує значні обсяги поставок, має низку суттєвих недоліків. По-перше, вона робить економіку залежною від коливань світових цін, які можуть змінюватися під впливом глобальних факторів. По-друге, експорт сировини не дозволяє повною мірою реалізувати потенціал доданої вартості, що зменшує можливі доходи держави [6].

У період після 2022 року особливо гостро проявилися проблеми логістики. Обмеження роботи морських портів, загроза безпеці перевезень та пошкодження

транспортної інфраструктури суттєво ускладнили експортні операції [3]. Внаслідок цього аграрні підприємства були змушені переорієнтовуватися на альтернативні маршрути через західні кордони, що призвело до збільшення транспортних витрат та зниження конкурентоспроможності української продукції на світових ринках.

Ще однією проблемою є надмірна концентрація на окремих ринках збуту. Значна частина експорту спрямовується до обмеженого кола країн, що створює ризики у разі змін у торговельній політиці або зниження попиту. Саме тому Україна почала активно відкривати нові ринки збуту для своєї продукції, що є важливим кроком до диверсифікації експорту [4]. Крім того, зростає конкуренція з боку інших країн-експортерів, що також впливає на позиції України на світовому ринку.

У 2025 році спостерігалось поступове відновлення та зростання експорту аграрної продукції, що свідчить про адаптацію галузі до нових умов [5]. Проте проблема сировинної орієнтації експорту залишається актуальною, оскільки значна частина продукції має низьку додану вартість. У таких умовах диверсифікація експорту виступає як необхідний інструмент забезпечення економічної стійкості [6]. Вона передбачає не лише розширення географії експорту, але й зміну його структури. Зокрема, важливим напрямом є розвиток переробної промисловості, що дозволить експортувати продукцію з більшою доданою вартістю. Це можуть бути готові харчові продукти, борошно, олія, комбікорми та інші види продукції, які мають вищу рентабельність.

Також важливим є впровадження сучасних технологій у сфері управління експортом, логістикою та виробництвом [4]. Цифровізація процесів дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємств, зменшити витрати та покращити контроль за якістю продукції. Водночас значну роль відіграє державна політика, яка повинна бути спрямована на підтримку експортерів, розвиток інфраструктури та укладання нових міжнародних угод.

На мою думку, можливі такі шляхи розвитку експорту аграрної галузі:

- Україні потрібно активно виходити на нові ринки збуту - не обмежуватися лише Європою, а розвивати співпрацю з країнами Азії, Африки та Близького Сходу [4].

- розвиток переробки продукції, щоб експортувати не просто зерно, а готові продукти, які приносять більше прибутку [6].

- інвестиції в розвиток логістики: будувати нові маршрути, покращувати залізничні перевезення та створювати сучасні склади [3].

- державна підтримка аграріїв і експортерів через фінансові програми, пільги та допомогу у виході на міжнародні ринки.

- впровадження цифрових технологій в агробізнесі, щоб підвищити ефективність і конкурентоспроможність продукції.

Диверсифікація експорту аграрної продукції є одним із ключових напрямів розвитку економіки України в сучасних умовах. Її реалізація дозволить не лише зменшити ризики, але й підвищити ефективність аграрного сектору, забезпечити стабільні валютні надходження та зміцнити позиції України на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Agroperspectiva. Частка аграрного експорту у структурі економіки України, 2025: вебсайт. URL: <https://www.agroperspectiva.com/ru/news/199043>

2. Верховна Рада України. Дані про структуру аграрного експорту, 2025 (опубліковано 05 серпня 2025 року о 16:16.): вебсайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/en/news/News/264685.html>

3. Верховна Рада України. Експорт аграрної продукції та логістичні проблеми, 2025 (опубліковано 06 листопада 2025, о 11:51.): вебсайт. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/267928.html

4. Держпродспоживслужба. Відкриття нових ринків для аграрної продукції, 2025 (опубліковано 07 січня 2026 року о 09:30.): вебсайт. URL: <https://dpss.gov.ua/news/eksportni-dosiahnennia-2025-roku-ukraina-vidkryla-19-novykh-rynki-dlia-ahroproduksii>

5. Верховна Рада України. Динаміка експорту агропродукції, 2025 (опубліковано 02 грудня 2025, 16:28.): вебсайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/print/268637.html>

6. Agroperspectiva. Додана вартість аграрної продукції України, 2025: вебсайт. URL: <https://www.agroperspectiva.com/ru/news/199043>

**Крістіна БЛОКІНЬ, д-р філософії зі спец.
«Фінанси, банківська справа та страхування»,
Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і
природокористування України»**

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗРОСТАННІ ДОБРОБУТУ ЛЮДСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ СВІТУ

У сучасних умовах досліджено сутність міжнародної економіки та її вплив на формування добробуту людства. Визначено ключові механізми впливу через міжнародну торгівлю, інвестиції та глобалізаційні процеси. Окреслено сучасні виклики та перспективи розвитку міжнародної економічної системи.

Міжнародна економіка є системою економічних відносин між країнами, що формується у процесі руху товарів, послуг, капіталу та робочої сили. У сучасних